

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ш О Д У Н А В К А.

№ 3.

Београдъ 20. Януара.

1845.

БОГОЯВЛѢНЬ

У БЕОГРАДУ 1845 ГОДИНЕ.

Боже милый! чуда големога,
 Или грми, ил' се земля тресе,
 Ил' удара Сава о брегове,
 Те се земля изъ темеля люля,
 И потряса воздухъ до небеса?
 Нити грми, нит' се земля тресе,
 Нит' удара Сава о брегове,
 Те се земля изъ темеля люля,
 И потряса воздухъ до небеса:
 Веће Срби моле Бога творца,
 У край Саве славе Богоявлѣ,
 У край Саве у край Београда.
 Бога моли митрополитъ Петаръ
 И са њима десетъ свещенника;
 Бога моли и Бога призыва,
 Да освети воду Србади,
 Да ѡймѣ духа премудрости даде,
 Да ѡймѣ даде и духа разума
 И своего страха Божиѣга.
 На молитви стон сръбскій соко,
 Сръбскій соко кнеже Александре,
 Уза њѣга конзулъ одъ сѣвера
 Великога цара Николая,
 А за њима Вучићъ воевода
 Са Авраомъ, Срба родолюбомъ;
 Па за њима сръбски великаши,
 Попечитель еданъ до другога,
 Совѣтници, рода заступници,
 И за њима редомъ сановници,
 Па дечица мала и велика,
 Млада Србадѣ, сами ученици,
 И народа безъ броя множина,
 Наклѣена у свѣтломъ одѣлу,
 Бога моли у помоѣъ призыва. —

Ахъ! да красна свечана позор'я,
 И утѣхе давно пожелане!
 Милана с сръбство погледати;
 Одъ радости срце с' занграва,
 Одъ радости чувство с' умекшава,
 Ђе смирено и умильнымъ гласомъ
 Свога творца слави у край Саве.
 Юштѣ се веѣма разпалою груди,
 И Србина народности буди,
 Кадъ погледи, ѡ се барякъ шири,
 Свиленъ барякъ блажены времена,
 И кадъ види оне соколове
 Подъ барякомъ вѣчне славе свое
 У парадн лепо нареѣане.
 Соколови стое подъ оружѣмъ;
 Свѣтле шоце къ Сави управив,
 Изъ њѣ даю сложке оганъ живый,
 Те молитву прате свевышнѣму.
 Предъ њима су два тона войничка
 На обади Саве намештена,
 Изъ њѣ сръбски опетъ соколови
 Сръбскій баруть пале на прославѣ.
 Кадъ загрме топови войнички,
 Разлеже се Посавина равна,
 Залюля се земля изъ темеля,
 Затресе се воздухъ до небеса,
 Те разгони суморность облака
 И отвара путе жаркомъ сунцу,
 Те се ово любко указуе
 У средъ зиме кано у средъ лѣта.

То гледали светци са небеса
 И Божји угодници славни,
 То гледали, па су беседили:
 Милый Боже! теби буди хвала,
 На твоему дару великоме,
 Кадъ те опетъ слави Србади,
 Правовѣрно кадъ те прославлява.
 Милый Боже! теби буди хвала,

Ево веће четирь столѣтїя
 Одкадъ ове славе невидисмо
 На извору и на сръбској рѣци.
 Ну саслушай сръбска молебствїя,
 И испуни њїова прошенїя,
 И утврди славно поколѣнїѣ,
 А на славу имена твоѣга. —

Текъ што светци ово говорау,
 Стаде тресакъ неба високога
 И кршенїѣ свода плаветнога;
 У то доба небо разтвори се,
 Разтвори се на две поле равне,
 Као негда што се разтворило.

То гледао светителю Сава,
 Архипастирь сръбскогъ рода првїй.
 У радости лице оросїо
 И сръбству се љубко обратио,
 Па е онда тїо бесѣдио:
 „Роде милїй, сладка Србадио!
 Славе твоѣ данасъ е зачало,
 Брѣ си оно сада запросїо,
 Што те води пожеланой цѣли.
 Да си им'о страха Божїега,
 Да си им'о духа премудрости,
 Да си им'о и разума духа,
 Небы толик' яда допануо.
 Молба твоя Богу угодна е,
 И оће ю данасъ услышати,
 И желанїя твоя испунити.
 И излити свое неба дарѣ!
 Ал' залуду теби неба дарї,
 Ако незнашъ ове сачувати.
 Ой Србине, мило добро мое!
 Ако желишъ славу утврдити,
 И слободу данасъ уживати,
 И у свету чувенїѣ бити народъ,
 Сбаци ярамъ злобе и зависти,
 И пакости, гаднога ината,
 И клевете, и омразе светске.
 И угуши освету у груд'ма,
 Слогу држи у дну и у ноћи
 Обштегъ блага, обштегъ добра ради;
 Слога роде! кући темель даѣ.
 Чнсту љубавъ ты у срцу сгревай
 Прама брату и роду твоѣму,
 Прама влади, прама отечеству.
 Изъ љубави увреде непримай,
 Изъ љубави све жертвуй на свету,
 А на славу имена сръбскога,
 И на славу отечества твоѣга,
 Па ћешъ тако сачувати дарѣ,
 Кое данасъ будешъ придобїо.

Страхъ ће Божїй да те руководи,
 Разумъ ће ти да отвара путе,
 А премудрость да приведе къ цѣли.
 Нека шкрипи злотворь свои зуби,
 Ништа теби наудити неће,
 Докле чувашъ ове неба дарѣ.
 То е за те оружїѣ силно,
 Које ни адъ немож' одолѣти,
 Тимъ ћешъ твоѣ узвысити стапѣ,
 Тимъ ћешъ проћи све клизаве путе,
 Нит' ћешъ наћи мѣста непроходна.
 Ал' Србине, сладко име мое!
 Изгубишъ ли сада ове дарѣ,
 Нема теби више избављенїя,
 Пропасть онда чека те на вѣки.“

А. Н

НА ДАНЪ СВЕТОГА САВЕ

АРХІЕПИСКОПА И ПРОСВѢТИТЕЛЯ СРЪБКОГЪ.

Ай загорке, вы небесне пѣвке!
 Вы божества Парнаса намъ сръбски! —
 Вѣчно быће што чувате сръбства,
 Надъ њимъ лебдећ', ка' надъ чедомъ милымъ,
 Што му врстне одгајте сынке,
 Та юначне духомъ и мишицомъ,
 Кои г' хране и од-а-зла бране,
 Чести, среће стубъ му утврђую,
 Чакъ до звѣзда име узвышую!
 Што Милошу... савїяте вѣнце,
 Вѣчне славе, око дичне главе!
 Сраму, клетви л' предасте Вука...
 Докъ е плода одъ сръбскога рода,
 А подъ небомъ и сунашцемъ яркимъ!! —
 Данасъ сложнo све ми заиграйте,
 Све весело данасъ попѣвайте;
 Нек' вамъ горе и дубраве густе,
 Шуме, гаи и сви сръбски краи,
 Одзвївъ даю; светцу а на славу.
 Громкозвучный и нека вамъ гласакъ
 Свы небеса изпробїя своде;
 Пламень жертве, на олтару светомъ
 Съ чистымъ срцемъ Срба принесене,
 А у хвалу и честь светителя
 Саве, своѣга и просвѣтителя, —
 До огнѣногъ да одлетит' може
 Там' престола свесилнога Творца!
 И да гласи, кое младежъ сръбска,
 Та питомци луча божествены!
 Данасъ днѣ — узпренута чувствомъ
 Почитанїя и благодарности —

Къ благодѣю своимъ душевне жизни,
 Ъшпегъ быѡа л' свога выновнику,
 Там' дохуе, гдѣ с' свѣтитель Срба,
 А у свѣти Анѣла пресяйной,
 Шестокрылны паче л' Серафима,
 Съ вѣчнымъ вѣчно блаженствомъ наслаѡа! . . .

Но чуй Србе! и послушай сада
 Изъ облака што ти збори неко;
 (Донста е твой свѣтитель Сава,
 Оставивши предѣле блаженства,
 А изъ желѣ и усрѣя збыльска,
 Спустио се надъ Србіомъ майкомъ,
 Да іой сынке совѣтомъ упуги
 Там' ко храму славе и безсмрт'я).
 А овако узклучи гласомъ:
 „О Србине, потомче ми драгій!
 Родъ свой любви више свега земногъ;
 Съ нымъ и у нѣм' ерѣ текъ живишь вѣчно.
 Све за благо и напредакъ тога
 Ради, дѣлай, и успѣвай среѣно.
 На жертвеникъ благостани обштегъ
 Даръ принеси по силама твоимъ.
 Умъ и срце разбуктавай жаромъ.
 Слоге свѣте и любви братске,
 Подлу зависть и паклену злобу,
 Самолюбъ и себичность гадну,
 Свѣтелъ те неслоге клете, —
 Коя бѣше іошъ у мое доба
 Усадила корень смртоностный
 Свой — ахъ! . . . Србе — а у срцу твоѣ,
 Коя сруши Душанове славе
 Стубъ прегрдный, къ небу уздигнутый!
 И прогута Лазарево царство
 На Косову, — незеленло се! —
 У адъ гони там', изъ круга твога.
 А Мусама поджи олтаре,
 Ти' нектаромъ напаявай душу,
 Но и врлостъ іошъ съ нымъ іой спрвевой;
 Брѣ безъ ове росце небесне,
 Цвѣтъ райскій . . . процвѣтат' неможе!“
 Панта Іовановиѣ.

ПРИЛОГЪ ЗА ИСТОРИЮ СРБИГ.

№ 8.

Отъ военнаго Попечителя,
 Кнезу Кладовскому, и осталиемъ сеіемъ Кла-
 довске државе, кои су подписати на ю-
 черашню прошню, отговоръ. —

Ваше приніето молебное прошеніе ючераш-
 няго дневи довольно оно разабрао есмь. Пер-

во поради ѡумрука — наредио есмь да свеѣрѣ
 стои копія отъ тарифе прислане отъ нашего
 Верховногъ Вождя и Господара, и Высокослав-
 ногъ Совѣта Народня, и да буде прилѣпльна
 кодъ магистрата, да сваки како у оной гласи
 има плаѡати, а не ни више ни маѡъ, преко на-
 ше уредбе.

Поради колета на авлунціе кои имаду свое
 лаѣе — отъ Тимока до Оршаве, и отъ Орша-
 ве до Тимока, да сте слободни носѣти са своіе-
 ма лаѡама, подъ кирію трговачке еспапе како се
 годъ са нѣма погодите, да вамъ се у наприѣда
 нема нитко у то мѣшати, или кому отъ тога
 давати, него вашу погодбу да узимате како се
 погодите.

За превозъ да нѣе нитко слободанъ возити
 и превозити безъ знаня скелеціе, и што се тиче
 ѡумрука валя плаѡати по учрежденной тарифи.

За брашно илити захиру нема никаква ѡум-
 рука, него кантарину да се дае на сваку че-
 кію по две пара, и да сваки мора на исти кан-
 таръ измѣрити и платити.

За Маринка Павловича, по вашему про-
 шенію диже се изъ магистрата, а Томо Петко-
 вичъ остае на свое мѣсто — а чрезъ мало вре-
 ме быти ѡе Вамъ посланъ отъ Верховнаго наше-
 го Вождя и Высокославнаго Совѣта, кои ѡе бы-
 ти са Томомъ у магистрату еданъ поштени и
 разумни человекъ.

За Крачуна Николаевиѡа по вашей про-
 шнѣ быти ѡе вамъ Оберѣ кнезѣ вашѣ кога и-
 мате слушати, а за Радукана како сте вы сви
 желѣли, тако смо и мы, Верховни Вождѣ нашѣ
 и Высокославный Совѣтъ желѣли да се поверне
 у отечество свое, и я самъ га звао и желію, и
 ако данасъ недоѡе, немойте га више считавати
 да е вашѣ, и у наприѣда нема више никада пре-
 ѡи на ову страну, и са шкимъ никаква дѣла
 да може имати, али такоѡерѣ отъ ове стране
 итко да се усуди шнѣмѣ имати какво с'ноше-
 ніе: будуѡи незнамо одашта бѣжи.

За село Голубинѣ и Текіе, оно остае за
 сада при порезу — до далнѣгъ нашегъ рѣшенія.

Такоѡерѣ отъ Нахіе краѣсѣе вы ѡете сва-
 ку наредбу поособъ примати, и у ничемъ шнѣмѣ
 ма помешати неѡете быти. —

За дуѡане, када се почну продавати, бы-
 тиѡе свакому свое, што е потрошено за по-

правку плаћено. А за кирију истиѣхъ што се валя плаћати, зато како се тво погоди, зашто су ствари отъ азне. —

Булубаша и онъ Голи — данасъ поставля се да буде међу вама у Нахиѣ Кладовачкой за Капетана коего вамъ наређуемъ да признавате и наредбе кое вамъ буде казивати да обслужуете.

За Войводу Живка коега вы желитея кои е посланъ отъ Верховногъ Вожда и нашего Совѣта да буде вашъ Командантъ у Кладово — Нѣга имате у свачемъ слушати, такођеръ и Оберъ кнезь Крачунъ, и капетанъ кои е данасъ поставлѣнъ, они ће нѣгову заповѣдь испунити — а онъ отъ нашего Верховнаго Вожда и Высокомилостивогъ Господара, кои ће васъ любити и одазла бранити како свое сынове, када нѣгову заповѣдь узаслушате.

За соли ока 100. коя се превезе на скели ђумрука 20. пара. — скелециѣ скеле пара 10. кантарине паре 2. — то чини свега паре 32. а аколи бы на својой скели са знанѣмъ скелециѣ превезо, то има платити полакъ маріяна то есть петъ пара. Писано у Кладову съ приложеніемъ нашего печата 8 Юля 1811. года.

М. Ц. Младенъ Миловановићъ.

КАКО ПОБОЛШАЮ ОБШТЕГА СТАНЯ МОЖЕМО У ПОМОЃИ БЫТИ?

Свакій одъ насъ поболшано постоећага станя непосредственно найвише тимъ помаже, ако настои себе самога поболшати, у себи самомъ побѣдити чувственный элементъ, кои се противи доброе, ако све оно, што е истинно, лѣпо, добро и свето у своме кругу дѣйствованя по силама своима подпомаже, слѣпый егоизамъ, овогъ закованогъ непріятели свакога дружтвенога реда, укроћава, а напротивъ у любви, то ће рећи у притаеню и жертвованю себе, на кратко у животу за друге, у чему намъ е Христосъ као учитель и образаць предходю, са свакимъ у своме кругу надмеће се. Кодъ нравственно крѣпостна народа теже се избѣћи може властолюбіе, неголи кодъ нравственно покваренога. Ако се дакле кои народъ тужи на

зла времена, на угнѣтаванѣ и тиранство, то тимъ посредственно приознае собствену нравствену развратность. Некъ се мане тога, нека опомене себе на нравствену силу волѣ, и дѣломъ ту нека докаже; времена ће онда по себи боля быти, угнѣтаванѣ престати, тиранство исчезнути. Мысли ли далѣ народъ, да се само новимъ уредбама, државнимъ устроєніма и закопима, а ничимъ другимъ нѣгово положеніе истинно поправити може, то се люто вара, ерѣ све новости тога рода истомъ мора духъ народа оживотворити, и зато само онда полезне быти могу, ако су изъ исты отношенія времена, изъ душевны и повѣстны потреба народа произишле, и ако се нравственною силомъ истога народа оживляваю, уздржаваю и изображаваю. Све и свако поболшанѣ грађанскога станя има се започети са нравственнымъ поболшанѣмъ единствены людій.

М. Слободинъ.

ИСКРИЦЕ.

XXIX.

Мала бродице, разрушена, безъ едра, безъ весла, куда ћешъ ты сама, кои ће ти вѣтаръ помоћи?

Утешиши у овомъ краю землѣ, међу планинама и моремъ, што смо мы, жалостни, куда можемо протезати крила наша? Хоћемо ли мы новаго кола быти среда одъ зрака? Тко ће предобыти, планина или море? Комъ ће езыку одзвѣвъ южне Славіе одговарати за тисућу година? Шта ће одъ насъ остати у спомену човеческомъ? Незна се, кудъ ће се окренути, гдѣ ли се утемельяти наданѣ наше, незна се, ни одъ кое ће се стране заблѣтити. Несложни гласи буче сада сѣмо, сада тамо, те по дугомъ мучаню, како небо после грмљавине мучи, приправляю се да бацаю свое стрѣле.

Но што пытамъ я сада? Болѣ е незнати времена, коя јошть нису. Малай нити великій, човекъ нити народъ, нитко невиди што га чека. Нашъ добрый отаць води насъ за руке: слѣпота наша, она е даракъ нѣгове милости; мы желимо добра, а добро ће намъ быти: пытаймо га, да познамо дяку нашу, онда ће намъ Богъ дати више, него што мы иштемо. Валя само да мы мыслимо о одлуци нашей, а не да, као прама яслама извальна животина, сва паметь наша буде ждерати нашу и ближнѣя наши рану.

У Подунавки № 2. подврала се погрѣшка у заговѣтке 11. реду, и треба читати „ову“ иѣсто „ови.“

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Книгопечатни у Београду.